

Datum
2024-05-16

Vår ref:
Joakim Bourelius

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
Karl Rahm
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Remissvar – Nya regler för arbetskraftsinvandring med mera (SOU 2024:15)

Innovationsföretagens synpunkter i korthet

- Innovationsföretagen står bakom Almegas remissvar men vill utöver detta särskilt framhålla följande:
 - o Regeringen bör skyndsamt ta fram en nationell strategi för att främja högkvalificerad kompetensinvandring till Sverige.
 - o Förslaget om anmälningsskyldighet för arbetsgivare om anställningen upphör eller aldrig tillträds bör införas skyndsamt för att undvika de problematiska sexmånaderstillstånd som Migrationsverket nu utfärdar vid provanställningar.

Inledning

Innovationsföretagen tackar för möjligheten att lämna våra synpunkter på betänkandet *Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m.* (SOU 2024:15) och översänder här vårt inspel. Vi företräder 850 ingenjörskonsult- och arkitektföretag med tillsammans cirka 45 000 anställda i Sverige och med kontinuerligt stora rekryteringsbehov. Trots den rådande lågkonjunkturen avser våra medlemsföretag inom industri- samt teknikkonsultbranscherna att växa med 3 500 anställda första halvåret 2024.

Medlemmarna i Innovationsföretagen är de företag inom Svenskt Näringsliv, som i absolut störst omfattning rekryterar högskoleutbildade – nio av tio företag gör det – och i stor utsträckning är det då ingenjörer som eftersöks. Givet den kompetensbrist som råder i Sverige vad gäller STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) samt den snabba utvecklingen inom teknikområden som artificiell intelligens och batteriteknik och som kräver individer med världsledande kompetens, behöver våra medlemsföretag ofta rekrytera från tredje land. Möjligheterna för att rekrytera internationell kompetens blir därmed affärskritiskt för våra medlemsföretag men givet de stora värden som står på spel för Sverige i att lyckas med klimatomställningen, dra nytta av digitaliseringen samt vässa den internationella konkurrenskraften så är det också avgörande för Sveriges framtida välstånd. Sverige måste bli ett betydligt mer attraktivt land att komma till för att jobba, och förhoppningsvis, också stanna kvar i.

Innovationsföretagen välkomnar därför regeringens ambition att främja den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen. Viktigast är uppdraget till Migrationsverket om att inrätta en särskild servicefunktion samt ett snabbspår för högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Sverige sällar sig i och med detta till en rad konkurrentländer som länge fokuserat på att attrahera framförallt högskoleutbildade och forskare. Vi utgår ifrån att regeringen noga följer utfallet av den nya modellen för arbetstillstånd samt vidtar ytterligare åtgärder om handläggningstiderna så att arbetstillstånd inte kraftigt reduceras till internationellt konkurrenskraftiga nivåer.

Enligt Innovationsföretagen är det löfte om maximalt 30 dagars handläggningstid en väl låg ambition, givet att till exempel Finlands mål är att hantera samma kategori arbetstillståndsansökningar på max 14 dagar. Enligt vår mening finns det inte något skäl till att svenska företag ska behöva vänta dubbelt så länge. Vi förutsätter att den faktiska handläggningstiden för arbetstillståndsansökningar inom den prioriterade gruppen omgående pressas ned samt även hålls nere över tid. Vad gäller den prioriterade gruppen, kategori A, i den nya modellen för arbetstillstånd, med beviljandegrader på i det närmaste 100 procent, borde det redan i närtid vara möjligt att pressa handläggningstiden till någon enstaka dag och i praktiken ge den sökande svar med vändande post.

Givet vikten av en fungerande högkvalificerad arbetskraftsinvandring och regeringens tydliga ambition att främja just denna så är det Innovationsföretagens mening att utredningen underlevererar och vi kommer att fokusera detta remissvar på just kapitel 12, *Åtgärder för att främja invandring av högkvalificerad arbetskraft*. I övriga delar hänvisar vi till remissvaret från Almega, vilket vi står bakom.

Innovationsföretagens synpunkter på kapitel 12, *Åtgärder för att främja invandring av högkvalificerad arbetskraft*

Allvarlig brist att utredningen inte lämnar förslag om nationell strategi för global talangattraktion

Vad gäller förslagen anser Innovationsföretagen alltså att utredningen underlevererat när det kommer till att främja den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen till Sverige, eller som uppdraget formulerades i regeringens tilläggsdirektiv:

”Migrationsverket har i regleringsbrevet för 2023 fått i uppdrag att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring till Sverige. Det bör övervägas vad som därutöver kan göras för att attrahera och behålla högkvalificerade arbetskraftsinvandrare. Förslagen bör i första hand avse ytterligare åtgärder **utöver** redovisningen av uppdraget Ju 2022:C, som inom ramen för 2021 års blåkortsdirektiv gör regelverket om EU-blåkort i svensk rätt så enkelt och attraktivt som möjligt, men **även andra förslag får lämnas**. Det kan även handla om åtgärder som **främjar samverkan mellan myndigheter och säkerställer** att regelverken inte skapar onödiga hinder avseende den högkvalificerade arbetskraft som Sverige är i behov av. En annan åtgärd som skulle kunna frigöra resurser från Migrationsverket och bidra till kortare handläggningstider är att överväga om arbetskraftsinvandrare som provanställs enligt 6 § lagen (1982:80) om anställningsskydd bör beviljas en längre tillståndstid än sex månader. Utredaren bör också ta del av hur några relevanta länder arbetar med att främja kvalificerad arbetskraftsinvandring för att bidra till att de förslag som lämnas blir internationellt konkurrenskraftiga.”¹

¹ [Tilläggsdirektiv till Utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring \(Ju 2022:11\), dir. 2023:25 \(regeringen.se\)](#)

Den största bristen i utredningen är att det saknas ett skarpt förslag om en nationell strategi för global attraktionskraft. Detta trots att utredningen slår fast att:

”Det är också vanligt med någon form av initiativ eller **nationellt samordningsprogram för att marknadsföra landet** internationellt och koppla samman arbetsgivare i landet med högkvalificerad arbetskraft. I flera av länderna har det också inrättats **särskilda center för internationell arbetskraft** där olika relevanta myndigheter samlas på en plats.”²

Samt även att:

”Utifrån det som har framkommit finns det enligt utredningen ett **tydligt behov av en nationell samordning och strategi** med **ett långsiktigt och uttalat mål** att attrahera och rekrytera arbetskraft med internationell kompetens.”³

Trots dessa formuleringar om den centrala betydelsen av ett nationellt strategiskt arbete för att främja Sveriges attraktionskraft gentemot högkvalificerad internationell kompetens så nöjer sig utredningen med att regeringen inlett ett arbete med att ”...stärka samordning av statliga myndigheters processer och arbete kopplat till internationell kompetens...”⁴ samt att regeringens *Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft* från december 2023 innehåller flera delmål om att förbättra förutsättningarna för att attrahera internationell kompetens.

Det är Innovationsföretagens mening att dessa uppräknade initiativ är välkomna men inte tillräckliga. Givet behovet och de många förslagen från en rad aktörer som utredningen räknar upp borde utredningen föreslagit att en nationell strategi för global attraktionskraft tas fram för Sverige. Innovationsföretagen skulle gärna också se ett förslag om att en sådan strategi ska tas fram i dialog med näringslivet, relevanta lokala och regionala aktörer samt även resultera i ett tydligt kvantifierat mål om hur många högkvalificerade arbetskraftsinvandrare Sverige ska attrahera per år. Det är Innovationsföretagens mening att det är möjligt att tredubbla den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen till Sverige.⁵

Innovationsföretagen vill likt Almega framhålla att de förslag som utredningen lägger fram för att främja arbetskraftinvandring är bra, men utöver dessa också föreslå att regeringen skyndsamt tar fram en nationell strategi för att främja högkvalificerad kompetensinvandring till Sverige. Regeringen bör därvid ta inspiration av Finlands strukturerade och ambitiösa metod med att från högsta politiska nivå leda och samordna det internationella kompetensfrämjandet.⁶

² [Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m., SOU 2024:15 \(regeringen.se\)](#)

³ [Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m., SOU 2024:15 \(regeringen.se\)](#)

⁴ [Uppdrag om att stärka samordning kopplat till Sveriges möjligheter att attrahera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft - Regeringen.se](#)

⁵ [Innovationsföretagens Almedalsseminarium 2023 - Innovationsföretagen \(innovationsforetagen.se\)](#)

⁶ [Förstudie En nationell samordnande plattform för arbetet med attraktion och mottagande av internationell kompetens | Vinnova](#)

Utöver detta vill Innovationsföretagen också framhålla vikten av att den anmälningsskyldighet som utredningen föreslår för arbetsgivare om anställningen upphör eller aldrig tillträds skyndsamt införs samt att det görs på ett sådant sätt att de mycket besvärliga och irrationella sexmånaderstillstånd som Migrationsverket utfärdar vid provanställningar kan ersättas av arbetstillstånd för hela den avsedda anställningen, eller i vart fall längre än 12 månader åt gången för att undvika onödigt strul med Skatteverket, bankkonton, hyreskontrakt, förskoleplatser, sjukvård, etcetera.

Innovationsföretagen står till förfogande för förtydliganden och fortsatt dialog.

För Innovationsföretagen

Joakim Bourelius

Näringspolitisk chef